

Göz defektlerinin epitez ile tashiherleri

Aytekın BİLGE (*)

Giriş :

Herhangi Patolojik - Travmatik sebepten gözünü, yüzünün bir kısmını kaybetmiş hastanın muhakkak ki bu kayıp sonucu karşılaştığı estetik problemi onun organ kaybından ileri gelen problemlerinden çok daha büyük ve manen yıkıcı olmaktadır. Gerek estetik cerrahi gerekse Epitezler veyahut da her ikisinin müşterek gayretleri sonucu hasta tekrar cemiyete kazandırılmaya çalışılmaktadır. Estetik cerrahi yönünden yapılan müdahaleler sadece yüzde faydalı olabilmekte, fakat enükleasyonu yapılmış bir gözün yerine tabii görünümünü en yakın bir şekilde sağlayabilmek için protetik bir çalışmanın da uygulanması icab etmektedir. Okulumuz Protez Bölümünde yapılan muhtelif Maksillo-Fasial Protezlerden elde ettiğimiz sonuca göre, şayet hastada yapılan cerrahi müdahale sonucu ağız boşluğu dışarıya açılmış ise, yani rezeksiyona uğramış olan yüzden bakıldığı zaman ağız boşluğu görülüyor ise, bu gibi vak'alarda tahminlerin aksine uygulanan Maksillo-Fasial Protezler ile daha iyi neticeler elde etmek mümkün olmaktadır. Aksi halde uygulanan Estetik cerrahi müdahale sonucu rezeksiyon bölgesinde intra ve ekstra oral defektler bir birinden ay-

(*) Hacettepe Üniversitesi Dişhekimliği Y. Okulu Protez Bölümü Doçent'i ve Şefi.

rılmış, ağız boşluğuna bir rezeksiyon Protez, yüzde ise ayrıca Fasial Protez yapma zorunluluğu ile karşı karşıya kalınmış ise, bu tip vak'alarda Fasial Protezin tutuculuğunu sağlamak daha güç olmaktadır. Hastanın yüzündeki defektin büyüklüğü uygulanan epitez'in büyüklüğünü ifade etmekte ve dolayısı ile Epitez büyüdükçe tutuculuğun sağlanması daha güç olmakta, gözlük v.s. gibi tutuculuğu destekliyen bir vasıtaya ihtiyaç hissedilmektedir. Takdim edeceğimiz vak'amızda olduğu gibi yüz cerrahi yoldan tashih edilmiş, sadece orbita bölgesi ve Enükle edilen göz'ün Epitez ile tashihi bahis mevzu ise o zaman tutuculuğu destekliyen her hangi bir vasıtaya ihtiyaç kalmamaktadır.

MATERYAL ve METOD

İstanbul Üniversitesi Dişhekimliği Fakültesi Dergisinin Cilt 2 sayı 1 de (Dış Kulak Defektlerinin Epitez ile Tashihleri) konulu makalemizde okulumuz Protez Bölümünde yapılan epitezlerde muhtelif tip materyallerin denendiğinden bahsetmiştik. Yaptığımız çalışmalar sonucunda en uygun olarak Kulzer firmasının Fasial epitezler için geliştirdiği We 50 Palamed yumuşak akrili olduğu sonucuna vardık.

Enükleasyonu yapılmış olan gözün yerine ise hastanın sağlam olan gözüne en uygun estetik görünümü verebilecek renk, şekil ve irilikteki hazır bir göz piyasadan temin edildi. Bunun içinde hastamızı sun'i göz'ün temin edeceği gözlüğe götürmek zorunda kalındı.

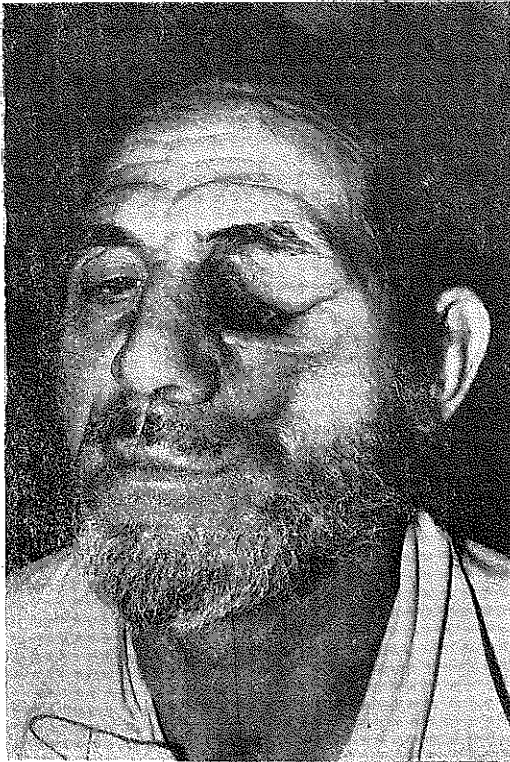
Ölçülerimizi prensib itibari ile daima Alginat ölçü maddesi ile almakta ve her zaman da çok iyi neticeler elde etmekteyiz. Alınan alginat ölçü maddesinden elde edilen alçı modelde ise % 50 sert alçı karıştırılmaktadır.

V a k ' a m ı z :

Hastamız 56 yaşında Suudi Arabistanlı B. A. adında bir elektrikçidir. Hikâyesinde bir sene kadar evvel sol palatinada ağrı hissetmiş fakat ehemmiyet vermemiş, 5 ay önce sol kulak bölgesinden başlayıp sol göz altı ve yüzüne yayılan ağrı ve şişkinlik olduğu ve bu şikâyeti dolayısı ile de 28.5.1968 tarihinde Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi K.B.B. Polikliniğine müracaat ettiğini ifa-

de etmiştir. Yapılan klinik muayeneler esnasında hastamız arası-
ra burnunun kanadığını ve üst sol posterior dişler bölgesinde de
duygu kaybının bulunduğunu tarif etmiştir. Yine yapılan klinik
muayeneler esnasında, sol maksiller bölge, göz ve palatinanın sol
posterior bölgesini kaplıyan sert bir şişlik, sol burunda da etmoid
bölgeye kadar uzanan tümoral bir kitle görülmüştür. Lokal anes-
tezi altında sol burun boşluğunda etmoidal bölgeden aşağı sarkan
tümoral kitleden biyopsi alındı. Patohistolik tetkik sonucu tümor-
al kitlenin Ardenoid kistik karsinoma olduğu tesbit edildi. Ge-
nel anestezi altında sol maksilla, sol orbita monoblok halinde çı-
karıldı, sol Pterypoid bölgeden görülebildiği ve ulaşılabilirdiği ka-
dar doku rezeksiyonu yapıldı (Resim 1).

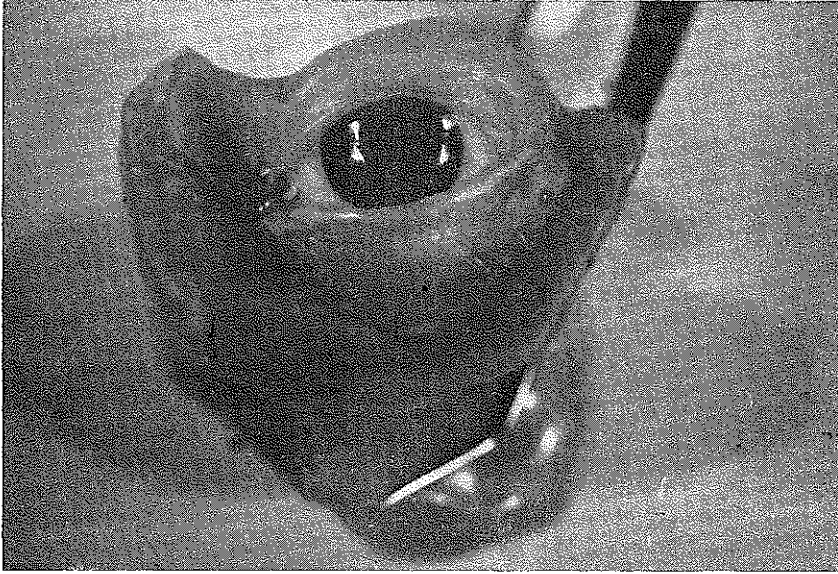
Hastamızdan defekte uğramış bölgenin Alginat ölçü maddesi
ile ölçüsü alındı ve alçısı dökülerek modeli elde edildi. Alçı model

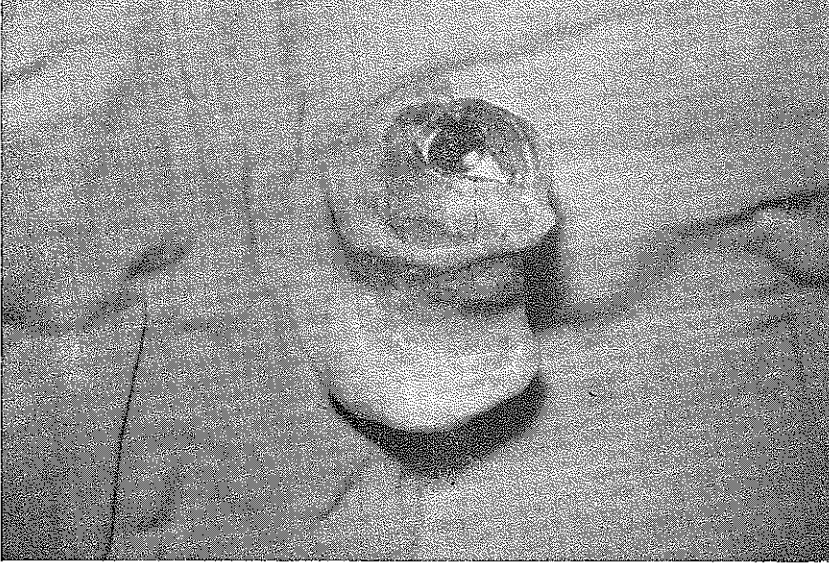
**Resim 1 — Ameliyat sonrası
protetik çalışm-
ya başlamadan
evvel hastanın
görünümü.**

üzerinde protez mumdan modele edildi, mum model üzerine sağlam göze uyar renk, şekil ve büyüklükteki sun'i gözde yerleştirildi. Mum model hasta üzerinde prova edildi ve bilhassa konulan gözün sağlam göze nazaran en tabii duruş şekli tesbit edildi (Resim 2). Bu arada protezin kenarlarının da intibak durumları kontrol ve tashih edildi. Dikkât edilen diğer bir husus da Protezin bulunduğu ortama daha da estetik bir şekilde uygunluğunu sağlamak gayesi ile kenarlarının hafif kıvrıntılı bir şekilde yapılmış olması oldu. 1 - 1,5 sene sonra uygulanması düşünülen ikinci bir cerrahi müdahaleden sonra yapılacak Epitezde daha estetik görünümün sağlanmış olacağı yüz ortamına uyar şekilde modele edilmesi gerekecektir. Mum model göz ile birlikte aynen normal akrilik protez yapımında olduğu gibi muflaya kondu ve (We 50 Palamed) yumuşak akrilik kullanılmak sureti ile sıcak polimerizasyona tabi tutuldu. Polimerizasyondan sonra Epitez mufladan çıkarıldı, temizlendi (Resim 3).

Hastanın Epitezine daha tabii görüntüyü verebilmek için sağından bir miktar kesildi ve kade içinde sulu kıvamda hazırlanmış olan soğuk akrile kısa kısa kesilmiş saçların bir ucu batırıla-

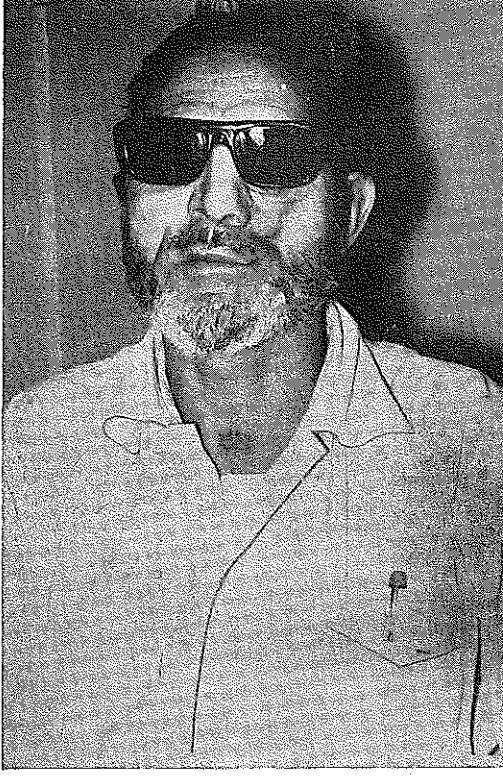
Resim 2 — Hasta üzerinde provası yapılmış muflaya konmak üzere Epitezin mumdan modelasyonunun bitmiş hali.

Resim 3 — Hastaya teslim edilmek üzere Epitezin yumuşak akrilden bitmiş halli.

Resim 4 — Epitezin hastaya takıldıktan sonraki görünümü.

Resim 5 — Açık renk bir güneş gözlüğü ile hastanın en son görünümü.

rak kirpik gibi gözün etrafından modele edilmiş olan göz kapaklarına tesbit edildi. Soğuk akrilin sertleşmesinden sonra tesbit edilmiş olan saçlara sivri uçlu bir makasla normal kirpik görünümü verildi. Hastanın cildinin rengine en uygun renkte akrilin polimerize edilmiş olmasına rağmen yine de mevcut olan nuans farkını gidermek ve daha da tabii bir görünümü verebilmek için akril kutusunda mevcut olan boya takımından faydalanıldı. Boya işlemi Epitez hastaya takılı halde iken yapıldı ve böylece en uygun görünüm şekli sağlanmaya çalışılmış oldu. Boyama işleminin de tamamlanması ile bitmiş olan Epitez hastaya teslim edildi (Resim 4). Görünümün daha da iyi bir şekilde olmasını sağlamak gayesi ile hastaya bir de açık renk güneş gözlüğü tavsiye edildi ve takıldı (Resim 5).

NETİCE

Bu güne kadar gerek okulumuz Protez bölümünce uygulanan Epitelizlerden ve gerekse takip ettiğimiz literatürlerden elde ettiğimiz sonuca göre zaten uğradığı organ-doku kaybı dolayısı ile büyük bir manevi çöküntüye uğrayan bir kimsenin bu kaybının fonksiyonunu kısmen dahi görmese bile muhakkak surette estetik yönden giderilmesine çalışılmalıdır. Cemiyet içine karışamamanın verdiği manevi sıkıntı ve çöküntülerin yanı sıra mesleklerini de icra edememe gibi bir durumla karşılaşılacak hallerde üstelik mali sıkıntılarda daha büyük yıkıntılara yol açmaktadırlar. Bu oakiımdan durumu ne olursa olsun fonksiyonunu görmiyen bir doku-organ tashihi de olsa muhakkak surette Fasial protezin uygulanarak hastanın cemiyete kazandırılabilmesi onun maddi ve manevi çöküntülerini düzeltilmeye çalışılması gerekmektedir. Bu çeşit protetik çalışmalarda şu muhakkak ki hiç bir zaman yüzde yüz tabii görünümü verme imkânı sağlanamaz, fakat en büyük defeklerde dahi hastanın rahatça, dikkati çekmeden topluluk içinde dolaşabileceği bir Epitez uygulanabilir kanaatindeyiz.

Ö Z E T

Bu makalede travmatik veya patolojik sebeplerle yüz ve göz dokularını kaybetmiş olan hastaların içine düştükleri psikolojik çöküntüyü bir dereceye kadar bertaraf etmek üzere Epitez kullanmalarının faydalı olacağı belirtilmektedir.

Epitezle bu hastaların tekrar cemiyete katılabilmeleri hususunda kendilerine güven sağlamaktadır.

S U M M A R Y

This article discusses the use of facial prostheses, particularly the aspect of people suffering sever psychological problems from loss of eye and face tissue through either traumatic or pathological reasans. Facial prosthesis enable these patients to regain confidence and therefore re-appear in society as a whole person.

L İ T E R A T Ü R

- 1 — Schuchardt, K. : Fort schritte der iKefer-und Gesichts-Shirurgie Band x Georg-Thieme V. stuttgart 1965.

- 2 — **Schuchardt, K.** : Fortschritte der Kiefer-und Gesichtsdefekten, Borth, München 1957.
- 3 — **Zühlke, D.** : Kunststoff-Epithesen. Med. Kosmetik 8, 1959.
- 4 — **AL - Qudsi** : Facial Prosthesis Printed by Baghdad University - Irac 1968.
- 5 — **Bilge, A.** : Dış Kulak Defektlerinin Epitez ile Tashihleri. İ. Ü. Dişhekimliği Fakültesi Dergisi Cilt 2 sayı 1.
- 6 — **Rank, B. K.** : Brit. J. Plast. Surg. 6. 1953.
- 7 — **Paschke, H.** : Die epithetische Behandlung von Gesichtsdefekten, Barth, München 1957.